

OLOMOUČ, 8. listopadu 2023

Sbíráme zkušenosti s ETCS pro budoucí provoz na koridorech

Vlaky mezi Olomoucí a Uničovem jezdí od loňského prosince pod výhradním provozem jednotného evropského zabezpečovacího systému ETCS. Tato trať byla po modernizaci vybrána jako nejvhodnější k zavedení pilotního provozu moderního technického zařízení, jehož instalací se zvyšuje bezpečnost i kapacita tratí. Cílem je zejména ověřit správnou komunikaci mezi traťovou a palubní (vlakovou) částí ETCS. Jde o první případ, kdy na provoz vlaků dohlíží pouze evropský zabezpečovač, proto může v průběhu ověřovacího provozu docházet ke kalibraci systému.

Na takzvané Uničovce projede měsíčně zhruba 1600 vlaků. Za zmíněné období registruje Správa železnic několikavteřinové výpadky signálu mezi traťovou a palubní částí ETCS u zhruba 1 až 2 procent vlaků, což způsobuje prodloužení jízdních dob těchto spojů. V průměru se jedná o 5 až 7 minut, během kterých je nutné provést nezbytné dopravní a technologické úkony. Spolu s železničními dopravci a dodavateli systémů Správa železnic pracuje na tom, aby se počet těchto případů ještě významně snížil.

Soupravy jsou vybaveny palubními jednotkami, které v on-line režimu neustále komunikují s balízkami umístěnými na trati. Pokud dojde k výpadku signálu i na několik vteřin, systém ETCS pro zajištění bezpečnosti automaticky a správně zareaguje tak, že dojde ke snižování rychlosti vlaku. Správa železnic provádí na Uničovce kontinuální měření dostupnosti signálu, jehož spolehlivost dosahuje až 99 procent.

K rozpadu spojení dochází podle zkušeností nejčastěji v úseku Olomouc – Bohuňovice, kde Správa železnic provádí opakované měřicí jízdy s lokomotivou Siemens Vectron. Těch už uskutečnila desítky. Kromě dat z kontrolních jízd jsou průběžně vyhodnocovány také jízdy běžných spojů, což přispívá k nalezení příčin dočasných ztrát signálu. Ty se mohou týkat přenosové sítě, radioblokových centrální a vysílačů, případně problematického umístění antén na vozidlech nebo kombinace těchto faktorů. Princip ztráty či zhoršení signálu je velmi podobný jako u mobilních telefonů nebo tabletů.

Smyslem zavádění ETCS v Evropě je odstranění bariér, které představují odlišné zabezpečovací technologie v jednotlivých státech. Ty způsobují například nutnost výměny lokomotiv na hranicích. Ověřovací provoz při zavádění ETCS má za úkol odstranit nesrovnalosti při jeho fungování před spuštěním ostrého provozu. Pilotní provoz na Uničovce běží zhruba 11 měsíců. S krátkodobými výpadky signálu se potýkali také další správci infrastruktury v Evropě. Ve Španělsku běželo testování 2 roky, němečtí kolegové odlaďovali komunikaci palubních a traťových jednotek 18 měsíců. Aby nedocházelo k rozsáhlému narušení jízdního řádu, Správa železnic již přijala nezbytná opatření, která sice dočasně sníží kapacitu tratí, nicméně zamezí rušení jednotlivých spojů.

„Spolehlivost systému jako celku není možné ověřit jinak než v reálném provozu. Proto jsme záměrně vybrali regionální trať. Pokud bychom výhradní provoz pod ETCS zavedli na některém z koridorů, jeho případné poruchy by pocítilo mnohem víc cestujících. Na řešení vzniklých komplikací intenzivně pracujeme jak s dodavateli přenosové sítě a radioblokových centrál, tak i vozidel a palubních jednotek. Výhradní provoz ETCS jsme na Uničovce spustili s velkým předstihem tak, abychom měli dostatek času na eliminaci všech nesrovnalostí před ostrým provozem od roku 2025,“ vysvětluje generální ředitel Správy železnic Jiří Svoboda.

Nejen Správa železnic si uvědomuje důležitost zavádění evropského zabezpečovače ETCS. Proto se v závěru října uskutečnilo na popud Drážního úřadu koordinační setkání manažerů jedenácti nejvýznamnějších železničních subjektů v ČR, aby se dohodli na dalším společném postupu při zprovoznování systému ETCS.

„Cílem setkání bylo zavedení rychlejší a intenzivnější výměny informací mezi jednotlivými firmami tak, aby flexibilněji docházelo k odhalování příčin a aby byl k 1. 1. 2025 v souladu s implementačním plánem zaveden bezproblémový výhradní provoz na koridorových tratích,“ upřesňuje ředitel Drážního úřadu Jiří Kolář.